

طراح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

سوالات متن درس چهارم ، کتاب تاریخ (۳) ایران و جهان معاصر . دوازدهم انسانی

۱-- جامعه ایران در دوره قاجار چند شیوه زندگی داشته باشد؟

روستاییان، ایلات و عشایر، شهرنشینان

۲-- جمعیت روستایی ایران در دوره قاجار چه افرادی بودند؟ وضعیت آنان بنا به گزارش برخی منابع، چگونه بود؟

پاسخ: اغلب افرادی بودند که زمین نداشتند و در اراضی مالکان کار میکردند. برخی از گزارشها نشان از آن دارد که روستاییان کم و بیش تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بوده اند.

۳-- در راس ایلات ایران چه کسانی قرار داشتند؟

پاسخ: سران ایل

۴-- تمام مناسبات و روابط حکومت و ایل، زیرنظر چه کسانی انجام می گرفت؟

پاسخ: زیر نظر سران ایل

۵-- چه نیرویی همواره یکی از منابع تامین نیروی نظامی حکومت قاجار به شمار میرفتند؟

پاسخ: ایلات و عشایر

۶-- چرا ایلات همواره یکی از منابع تامین نیروی نظامی حکومت قاجار به شمار می رفتد؟

پاسخ: آنان همواره به عنوان نیروهای مسلح در موقع جنگ یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار به شمار می رفتدند.

۷-- سران ایلات در مناطق تحت نفوذ خود به چه صورت حکومت می کردند؟

پاسخ: به طور مستقل حکومت میکردند.

۸-- در دوره قاجار، چه گروههای اجتماعی در شهرها می زیستند؟

پاسخ: مقامها و کارگزاران حکومتی، علماء و دانشمندان، بازرگانان، اصناف و پیشه وران و کارگران می زیستند.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان، گرگان

۹-- چرا روحانیون در دوره قاجار (و قبل از آن) در میان اقشار مختلف مردم نفوذ فراوانی داشتند؟

پاسخ: آنان از دیرباز به دلیل بافت و ساختار مذهبی جامعه سنتی ایران در میان اقشار مختلف مردم نفوذ فراوانی داشتند و متکفل امور دینی بودند.

۱۰-- چرا روحانیون در دوره قاجار از نظر مالی مستقل از حکومت بودند؟

پاسخ: روحانیون به سبب نظارت بر موقوفات و دریافت وجهات شرعی از نظر مالی مستقل از حکومت بودند.

۱۱-- چرا روحانیون (در دوره قاجار) در مقاطعی از تاریخ معاصر ایران در برابر قدرت‌های خارجی ایستادگی کردند و اقدامات شاهان و درباریان را به چالش کشیدند؟

پاسخ: به دلیل عدم وابستگی به حکومت

۱۲-- هسته‌ی اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها در دوره قاجار چه بود؟

پاسخ: بازارها

۱۳-- کدام مرکز شالوده‌ی زندگی اجتماعی و اقتصادی را در مراکز شهری تشکیل می‌داد؟

پاسخ: بازارها

۱۴-- چه عواملی سبب تمایز و تفاوت میان اهالی یک شهر در محلات گوناگون در دوره قاجار می‌شد؟

پاسخ: عوامل گوناگون قومی، مذهبی و شغلی.

۱۵-- در دوره قاجار چند شیوه تولید وجود داشت؟ موارد را بنویسید.

پاسخ: در این دوره سه شیوه‌ی تولید وجود داشت:

الف: شیوه‌ی تولید سهم برقی دهقانی

ب: شیوه‌ی تولید خرده کالایی دولتی و خصوصی

ج: شیوه‌ی تولید شبانکارگی (شبانی) یا ایلیاتی

۱۶- شیوه تولید خرده کالای دولتی و خصوصی ویژه چه نوع اقتصادی بود؟

پاسخ: ویژه اقتصاد شهری بود. این گروه از کارگران و اصناف و تولیدکنندگان شهری در کارگاهها و مراکز تولید شهری به کار اشتغال داشتند.

طرح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۱۷-- شیوه تولید سهم برعی دهقانی در دوره قاجار چگونه بود؟

پاسخ: در آن شیوه ساکنان روستاهای و کشاورزان از تولید، سهم معینی را دریافت میکردند. روستاییان بی زمین اغلب روی اراضی مالکان کار میکردند. آنان در ازای بهره برداری از ملک ارباب، گاه تا یک سوم محصول را به عنوان بهره‌ی مالکانه به او تحويل می‌دادند. بخشی را نیز به عنوان مالیات به دولت میپرداختند و بخشی هم سهم خودشان می‌شد.

۱۸-- چه گروههایی در دوره قاجار در کارگاه‌ها و مراکز تولید شهری به کار اشتغال داشتند؟

پاسخ: کارگران و اصناف و تولیدکنندگان شهری.

۱۹-- شیوه‌ی تولید شبانکارگی(شبانی) یا ایلیاتی مختص چه کسانی بود؟ با مثال بنویسید.

پاسخ: مختص ایلات و کوچ نشینان بود؛ نظیر تولید گوشت، پوست، پشم، گلیم، فرش ایالتی و لبیات.

۲۰-- چه عواملی موجب رشد و رونق مجدد صنایع دستی ایران در دوره قاجار شد؟

پاسخ: به قدرت رسیدن قاجاریه و فروکش کردن جنگهای داخلی

۲۱-- چرا در اوایل حکومت قاجار کالاهای اروپایی چندان به ایران وارد نمی‌شد؟

پاسخ: به علت جنگهای ناپلئون با کشورهای اروپایی

۲۲-- چرا پس از پایان یافتن جنگ در اروپا صنایع دستی ایران در دوره قاجار به تدریج رو به احتفاظ رفت؟

پاسخ: با پایان یافتن جنگ در اروپا و سرازیر شدن سیل کالاهای اروپایی به ایران.

۲۳-- پس از فروکش کردن جنگ در اروپا و سرازیر شدن سیل کالاهای اروپایی به ایران بسیاری از اروپائیانی که در این زمان از ایران دیدن کردند به چه مسائلی اشاره داشتند؟

پاسخ: از نابودی و ضعف مراکز قدیمی و پررونق صنایع دستی ایران مثل کاشان، اصفهان، شیراز، کرمان و یزد خبر داده‌اند.

طرح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۲۴-- کالاهای اروپایی، به ویژه محصولات صنعتی کشور.....، صدمه شدیدی به صنایع ایران در دوره قاجار وارد آورد.

پاسخ: انگلستان

۲۵-- در دوران صدارت چه کسی تلاش های زیادی برای احیای صنایع دستی ایران در دوره قاجار صورت گرفت؟ چرا آن تلاش ها پیگیری نشد؟

پاسخ: در دوران صدارت امیرکبیر صدراعظم ناصرالدین شاه. بدلیل مرگ امیرکبیر آن تلاش ها پیگیری نشد.

۲۶-- کدام جنگ موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه در دوره قاجار شد؟

پاسخ: جنگ داخلی آمریکا

۲۷-- چرا جنگ های استقلال آمریکا، موجب افزایش تولید و صادرات پنبه ایران به روسیه در دوره قاجار شد؟

پاسخ: بازرگانان روسی و ارمنی با حمایتهای مالی، نصب دستگاههای پنبه پاک کنی، توزیع بذر و بالا بردن استانداردهای تولید به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند.

۲۸-- در آستانه کدام جنگ بزرگ، زمین های وسیعی از ایران در دوره قاجار زیر کشت پنبه بوده و میزان تولید بیش از ۳۰ هزار تن برآورد شده است؟

پاسخ: در آستانه جنگ جهانی اول

۲۹-- در آستانه جنگ جهانی اول وضعیت کشت پنبه در ایران چگونه بود؟
پاسخ: زمین های وسیعی از ایران در دوره قاجار زیر کشت پنبه بوده و میزان تولید بیش از ۳۰ هزار تن برآورد شده است.

۳۰-- تجارت کشاورزی ایران در دوره قاجار چه پیامدهایی داشت؟

پاسخ: تغییر چندانی در فنون کشاورزی ایران ایجاد نکرد اما موجب افزایش درآمد مالکان و مشارکت روزافزون تجار ایرانی و خارجی در صدور تولیدات برخی از محصولات کشاورزی، نظیر پنبه و تریاک شد.

طرح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۳۱-- در دوره سلطنت کدام حکومت قاجار با ورود محصولات جدید کشاورزی از اروپا به ایران تحول عظیم در شیوه تغذیه ایرانیان ایجاد شد؟

پاسخ: ناصرالدین شاه

۳۲-- در زمان حکومت مظفرالدین شاه برای مقابله با قحطی، کشاورزان به کشت کدام محصول تشویق شدند؟

پاسخ: سیب زمینی

۳۳-- چه عواملی سبب رشد تولید و صادرات فرش در دوران قاجار شد؟

پاسخ: ارزانی نیروی کار، طرح و نقشهای زیبا و متنوع،

هنرمندی و ظرافت بافندگان ایرانی از یک سو و تقاضای بازار جهانی و سرمایه گذاری خارجی در تولید و تجارت، سبب رشد تولید و صادرات فرش در دوران قاجار شد.

۳۴-- چه عواملی مهم تأثیر به سزاوی بر رونق صادرات فرش به عنوان کالای جایگزین در دوره قاجار داشت؟

پاسخ: رکود صنعت صادرات ابریشم و کمبود طلا و نقره برای تأمین مالی واردات کالا از اروپا و سایر کشورها تأثیر بسزاوی بر رونق صادرات فرش به عنوان کالای جایگزین داشت.

۳۵-- مهمترین مراکز قالیبافی در دوره قاجار را نام ببرید.

پاسخ: شهرهای تبریز، کاشان، همدان، اصفهان، کرمان، اراک و ولایتهای کردستان و آذربایجان.

۳۶-- تجار داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی در کدام شهرها، کارگاههای کوچک و بزرگ فرش دایر کرده بودند؟

پاسخ: در شهرهای تبریز و اراک.

۳۷-- در دوره قاجار سوادآموزی مقدماتی چگونه انجام می‌گرفت؟

پاسخ: در آن زمان سوادآموزی مقدماتی در مکتبخانه‌ها یا از طریق معلمان خصوصی و یا معلمان سرخانه انجام می‌گرفت.

طرح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان، گرگان

۳۸-- در دوره قاجار نظام تعلیم و تربیت به چه صورت بود؟

پاسخ: در دوره قاجار نیز نظام تعلیم و تربیت سنتی ایران تداوم و گسترش یافت. در آن زمان سوادآموزی مقدماتی در مکتبخانه‌ها یا از طریق معلمان خصوصی و یا معلمان سرخانه انجام می‌گرفت. دانش آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامه تحصیل داشتند، وارد مدرسه‌های قدیم و حوزه‌های علمیه می‌شدند. در این مراکز آموزشی، علوم نقلی و عقلی تعلیم داده می‌شد.

۳۹-- در دوره قاجار چه نوع دانش آموزانی وارد مدارس قدیم و حوزه‌های علمیه می‌شدند؟

پاسخ: دانش آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامه تحصیل داشتند، وارد مدرسه‌های قدیم و حوزه‌های علمیه می‌شدند.

۴۰-- در مدارس قدیم و حوزه‌های علمیه دوره قاجار چه علومی تعلیم داده می‌شد؟

پاسخ: در این مراکز آموزشی، علوم نقلی و عقلی تعلیم داده می‌شد.

۴۱-- از جمله مراکز علمی و آموزشی مهم و بزرگ دوره قاجار که در پایتخت (تهران) تأسیس شدند، دو مورد را نام ببرید.

پاسخ: مدرسه‌های مروی و سپهسالار (مدرسه عالی شهید مطهری کنونی).

۴۲-- نام جدید مدرسه سپهسالار کدام است؟

پاسخ: مدرسه عالی شهید مطهری

۴۳-- چگونه مدارس جدید در دوره قاجار به طور تدریجی به وجود آمده بود؟

پاسخ: در نتیجه گسترش ارتباط ایرانیان با کشورهای اروپایی در دوره قاجار و ورود مظاهر تمدن مدرن غربی به کشور ما.

۴۴-- نخستین مدارس جدید در دوره قاجار توسط چه کسانی تأسیس شد؟

پاسخ: مسیونرهای (مبلغین مذهبی) اروپایی و آمریکایی.

۴۵-- گل سرسبد مدرسه‌های جدید در دوره قاجار کدام است؟

پاسخ: مدرسه دارالفنون

طرح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۴۶-- مدرسه دارالفنون به همت چه کسی تاسیس شد؟

پاسخ: امیرکبیر

۴۷-- هدف اصلی تاسیس مدرسه دارالفنون چه بود؟

پاسخ: با هدف آموزش علوم و فنون جدید به دانشجویان ایرانی در داخل کشور.

۴۸-- کدام مدرسه در دوره قاجار در واقع نخستین مدرسه عالی بود که در رشته های نظامی، پزشکی، ریاضی، هندسه، فیزیک و شیمی فعالیت می کرد؟

پاسخ: مدرسه دارالفنون

۴۹-- در مدرسه دارالفنون چه رشته هایی آموزش داده می شد؟

پاسخ: رشته های نظامی، پزشکی، ریاضی، هندسه، فیزیک و شیمی.

۵۰-- کدام یک از شخصیت های فرهنگی از قاجار که برای تاسیس مدارس جدید به ویژه در دوره ای تحصیلی ابتدایی در شهرهای مختلف ایران بسیار تلاش کرد و در این راه رنج ها و سختی های فراوانی کشید؟

پاسخ: میرزا حسن رشدیه

۵۱-- هدف اصلی میرزا حسن رشدیه از برپایی مراکز آموزشی جدید چه بود؟

پاسخ: فراهمن آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود.

۵۲-- مدرسه دوشیزگان توسط چه کسی تاسیس شد؟

پاسخ: بی خانم استرآبادی

۵۳-- هدف اصلی از ساخت مدرسه دوشیزگان در دوره قاجار چه بود؟

پاسخ: به منظور تحصیل دختران در تهران.

طرح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۵۴-- دانش آموختن دانش آموختگان مراکز علمی و آموزشی جدید در دوره قاجار چه نقشی در تاریخ معاصر داشته است؟

پاسخ: نقش مؤثری در انتشار و ترویج افکار نو به ویژه تفکر مشروطه خواهی و حکومت قانون داشتند.

۵۵-- موسس حوزه علمیه فلسفی تهران در دوره قاجار چه کسی بود؟

پاسخ: ملا عبدالله زنوزی

۵۶-- نقش مهم فیلسوفان حوزه فلسفی تهران در دوره قاجار چه بود؟

پاسخ: موجب رشد و توسعه فلسفه اسلامی و شاخه های گوناگون آن مثل مکتب مشاء، حکمت اشراق و حکمت متعالیه صدرایی و عرفانی شدند.

۵۷-- شاخه های گوناگون حوزه فلسفی تهران در دوره قاجار را بنویسید.

پاسخ: مکتب مشاء، حکمت اشراق و حکمت متعالیه صدرایی و عرفانی.

۵۸-- کدام یک از فیلسوفان نامدار دوره قاجار به درخواست ناصرالدین شاه، کتاب فلسفی به زبان فارسی نوشت؟ نام اثر وی چه بود؟

پاسخ: حاج ملا هادی سبزواری، کتاب "اسرارالحكم".

۵۹-- مولف کتاب "اسرارالحكم" کیست؟ چرا به زبان فارسی تدوین کرده بود؟

پاسخ : حاج ملا هادی سبزواری، به درخواست ناصرالدین شاه تدوین کرده بود.

۶۰-- به دنبال سقوط کدام حکومت، هنر نگارگری در سایه جنگ های داخلی رو به افول نهاد؟

پاسخ: به دنبال سقوط صفويان.

۶۱-- به چه دلایلی هنر نقاشی در دوره قاجار دچار تحول اساسی شد؟

پاسخ: نقاشی در عصر قاجاریه به دنبال وحدت سیاسی و استقرار امنیت و در سایه حمایت پادشاهان و دربار از یک سو و ارتباط با غرب از سوی دیگر، دچار تحولی اساسی شد.

طراح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۶۰-- کدام یک از شاهان قاجار برجسته‌ترین هنرمندان نقاش را در تهران گرد آورد و آنها را به کشیدن پرده‌های بزرگ برای نصب در کاخ‌ها تشویق کرد؟

پاسخ: فتحعلی شاه

۶۱-- در دوره ناصرالدین شاه، سنت نگارگری ایرانی تحت تأثیر کدام هنر نقاشی قرار گرفت؟

پاسخ: تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی.

۶۲-- نقاش معروف دوره قاجار چه کسی بود؟

پاسخ: محمد غفاری معروف به کمال الملک.

۶۳-- تعزیه در ایران ریشه در کدام آئین داشت؟

پاسخ: ریشه در آیین های باستانی داشت.

۶۴-- چرا تعزیه در عصر صفوی رواج یافت؟

پاسخ: برای بزرگداشت حمامه‌ی کربلا و شهادت امام حسین(ع).

۶۵-- هنر تعزیه در زمان کدامیک از شاهان قاجار گسترش پیدا کرد؟

پاسخ: ناصرالدین شاه

۶۶-- مهم ترین مکان اجرای تعزیه در دوره قاجار در تهران کدام محل بود؟

پاسخ: تکیه‌ی دولت.

۶۷-- در دوره قاجار چه نمایش‌هایی در مراسم شادی و یا در برخی قهوه خانه‌ها اجرا می شد؟(مهمنترین نمایش‌های کمدی دوره‌ی قاجار)

پاسخ: نمایش‌های کمدی مثل نمایش روحوضی (سیاهبازی) و بقال بازی در مراسم شادی روی حوضخانه‌ها.

۶۸-- هنرمندان در دوره قاجار با استفاده از کدام نمایش‌ها، مضامین جدی و انتقادهای سیاسی و اجتماعی را به صورت طنز به گوش مقامات می‌رسانند؟

پاسخ: با استفاده از نمایشگهای کمدی.

طرح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۶۹-- هنر تئاتر در دوره قاجار از کدام سبک تقلید کرد؟

پاسخ: هنر تئاتر به سبک اروپایی

۷۰-- چگونه هنر تئاتر در دوره قاجار در ایران گسترش یافت؟

پاسخ: به همت دانشجویان اعزامی به اروپا.

۷۱-- چه کسی به دستور ناصرالدین شاه در محل فعلی دارالفنون یک تالار نمایش ساخته بود؟

پاسخ: میرزا علی اکبرخان مُزین الدوّله(نقاشیباشی)،

۷۲-- تماساخانه ها با خانه تئاتری که میرزا علی اکبرخان مُزین الدوّله ساخته بود، چه کاربردی داشت؟

پاسخ: این تماساخانه بیشتر مکانی خصوصی بود که شاه و برخی از درباریان در آنجا از نمایش هایی که به اجرا در می آمد، دیدن می کردند.

۷۳-- سنت معماری ایرانی-اسلامی بیشتر در کدام دوران درخشش بی نظیری داشت؟

پاسخ: در دوران سلجوقی، تیموری و صفویان.

۷۴-- چگونه سنت معماری ایرانی اسلامی در دوره قاجار تداوم یافت؟

پاسخ: با توجه به شرایط اقلیمی و آب و هوایی و نوع مصالح ساختمانی تداوم یافت.

۷۵-- چه زمینه ای سبب آشنایی ایرانیان با معماری اروپاییان در دوره قاجار شد؟

پاسخ: پس از اختراج دوربین عکاسی، مسافرانی که در عصر ناصری به اروپا میرفتند، تصاویر زیادی از بنای‌های آن سرزمین با خود به ایران آوردند.

۷۶-- چگونه عناصر و ویژگی های معماری ایرانی و اروپایی در دوره قاجار ترکیب یافت و به کارت پستالی معروف شد؟

پاسخ: بسیاری از معماران به سفارش دربار و ثروتمندان با استفاده از برخی از عناصر معماری فرنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را به وجود آوردند که در آن عناصر و ویژگی‌های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شده بود.

طراح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۷۷-- بناهای کارت پستالی در ایران در دورهٔ قاجار به تقلید از کدام بنا ساخته می‌شدند؟

پاسخ: به تقلید از بناهای اروپایی.

۷۸-- یکی از بناهای معروف به کارت پستالی که به دستور ناصرالدین شاه ساخته شد کدام است؟

پاسخ: کاخ شمس‌العماره واقع در مجتمعهٔ کاخ گلستان.

۷۹-- چرا در دورهٔ قاجار بسیاری از معماران می‌کوشیدند در ساخت بناها قواعد و اصول معماري سنتی ایرانی را همچنان حفظ و پاسداری کنند؟ یک نمونه از آن بنها را بنویسید.

پاسخ: زیرا با وجود تأثیر و نفوذ سبکهای فرنگی بر عناصر معماری ایرانی، حفظ و پاسداری قواعد و اصول معماری سنتی ایرانی برای معماران ایرانی مهم بود. برای نمونه، میتوان به خانه‌های مجلل و باشکوهی که در برخی از شهرها ساخته شد، از جمله خانه بروجردی‌ها در کاشان، اشاره کرد.

پاسخ پرسشی های نمونه درس چهارم ، کتاب تاریخ (۳) ایران و جهان معاصر . دوازدهم انسانی

۱— وضعیت تجارت خارجی ایران را در دوره قاجار چگونه ارزیابی می کنید؟

وضعیت تجارت خارجی ایران در این دوره ضعیف بود و فقط به چند محصول کشاورزی یا تا حدودی فرش و ..... محدود می شد. از طرف دیگر دوره قاجار هم زمان با تحولات سیاسی، اقتصادی و صنعتی در اروپا بود و این مسئله باعث ورود کالاهای اروپایی به ایران و از بین رفتان بسیاری از تولیدات داخلی از جمله صنایع دستی شد.

۲— نظام تولید در دوره قاجار بر چه محورهایی استوار بود؟

الف) شیوه تولید سهمی برقی دهقانی

ب) شیوه تولید خرد کالایی دولتی و خصوصی

پ) شیوه تولید شبانکارگی (شبانی) یا ایلیاتی

۳— تأثیر عناصر فرنگی را بر معماری عصر قاجار چگونه ارزیابی می کنید؟

بسیاری از معماران به سفارش دربار و ثروتمدان با تقلید از معماری فرنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را به وجود آورده که در آن عناصر و ویژگی های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شده بود. این بناها که به بناهای «کارت پستالی» معروف شد، بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی ساخته می شدند.

۴— هنر نگارگری در عصر قاجاریه چه وضعیتی داشت؟

ست نگارگری ایرانی تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت. سبک نوینی در نقاشی به وجود آمد.

۵— علل رشد و ترقی صنعت فرش را در دوره قاجار بررسی کنید.

ارزانی نیروی کار، طرح و نقش های زیبا و متنوع، هنرمندی و ظرافت بافتگان ایرانی از یک سو و تقاضای بازار جهانی، سرمایه گذاری خارجی در تولید و تجارت سبب رشد تولید و صادرات فرش در این دوره شد. علاوه بر آن، رکود صنعت صادرات ابریشم و کمبود طلا و نقره برای تأمین مالی واردات کالا از اروپا و سایر کشورها نیز تأثیر بسزایی بر رونق صادرات فرش به عنوان کالای جایگزین داشت.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان، گرگان

سوالات تستی درس چهارم، کتاب تاریخ (۳) ایران و جهان معاصر. دوازدهم انسانی

۱-- درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

۱-- در دوره قاجار شیوه تولید سهم برع مخصوص کوچ نشینان بود. ص ○ غ ○

۲-- به دنبال سقوط صفویان، هنر نگارگری نیز در سایه جنگ های داخلی رو به افول نهاد. ص ○ غ ○

۳-- جامعه ایلی-عشایری در دوره قاجار از وضعیت بهتری نسبت به روستاییان برخوردار بودند. ص ○ غ ○

۴-- در دوره سلطنت مظفرالدین شاه با ورود محصولات جدید کشاورزی از اروپا به ایران تحولی عظیم در سبد غذایی ایرانیان ایجاد شد.

۵-- دانش آموختگان مراکز علمی و آموزشی جدید، نقش مؤثر در نشر افکار نو به ویژه ترویج تفکر مشروطه خواهی و حکومت قانون داشتند.

۶-- گزینه های صحیح را از جدول سمت انتخاب نموده و در پاسخ نامه بنویسید.

الف: وی برجسته ترین هنرمندان نقاشی را به کشیدن پرده های بزرگ جهت نصب در کاخ ها تشویق می کرد.

ب: در دوره وی سنت نگارگری ایرانی تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت.

۱- ناصرالدین شاه

ج: وی از بزرگترین نقاشان دوره قاجاریه به شمار می رود.

۲- فتحعلی شاه

د: از شخصیت های عصر قاجار که برای تأسیس

۳- امیر کبیر

مدرسه های جدید به ویژه در مقطع ابتدایی کوشش زیادی کرد.

۴- محمد شاه

۵- کمال الملک

۶- میرزا حسن رشدیه

طرح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۳-- به سوالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید

۱-- در دوره قاجار کدام شیوه تولید مخصوص اقتصاد شهری بود؟

ب. سهم برق الف. خرده کالایی

د. ایلیاتی ج. شبانکارگی

۲-- کالاهای اروپایی، به ویژه محصولات صنعتی کدام کشور صدمه زیادی به اقتصاد ایران عصر قاجار وارد کرد؟

ب. آمریکا الف. فرانسه

د. ایتالیا ج. انگلستان

۳-- در آستانه جنگ جهانی اول زمین های وسیعی از ایران زیر کشت کدام محصول بود؟

ب. کنف الف. پنبه

د. ذرت ج. جو

۴-- در دوره سلطنت ناصرالدین شاه کدام محصول کشاورزی برای اولین بار از اروپا وارد ایران شد؟

ب. گوجه فرنگی و پنبه الف. ابریشم، تریاک

د. پنبه و نخود ج. نخودفرنگی و سیب زمینی

۵-- چه عواملی سبب رشد تولید و رونق صادرات فرش در دوران قاجار شد؟

ب. رکود صنعت صادرات ابریشم الف. ارزانی نیروی کار

د. همه موارد ج. سرمایه گذاری خارجی در تولید و تجارت

۶-- در دوره قاجار در کدام شهرها ، کارگاههای کوچک و بزرگ فرش توسط تجار داخلی و سرمایه گذاران خارجی دایر شد؟

ج. تبریز و شیراز ب. تهران و آذربایجان الف. اراک و تبریز د. مشهد و اصفهان

طرح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۷-- اسرارالحکم اثر کیست و به در خواست کدام شاه قاجار نوشته شده است؟

ب. ملاعبدالله زنوزی الف. ملاعلی نوری

د. ملا هادی سبزواری ج. ملاصدرا

۸-- کدام بنای زیر به شیوه بنای کارت پستالی ساخته شده است؟

ب. کاخ صاحبقرانیه الف. کاخ گلستان

د. شمس العماره ج. چهلستون

۹- جاهای خالی عبارات زیر را پُر کنید.

۱-- در عصر قاجار هسته اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها .....بودند.

۲-- در دوره صدارت ..... تلاش‌های زیادی به منظور احیای صنایع دستی ایران صورت گرفت.

۳-- در زمان مظفرالدین شاه برای مقابله با قحطی، کشاورزان به کشت ..... تشویق می شدند.

۴-- موسس حوزه فلسفی تهران .....بود.

۵-- بناهای "کارت پستالی" در ایران بیشتر به تقلید از بناهای ..... ساخته می شد.

۶-- نخستین مدرسه های جدید توسط ..... اروپایی در ایران تأسیس شد.

۷-- نخستین مدرسه عالی یا دانشگاه ایرانی .....نام داشت.

۸-- هنر تعزیه در دوره قاجار و در زمان سلطنت ..... گسترش پیدا کرد.

۹-- تعزیه که ریشه در آیین های باستانی داشت، در عصر صفوی برای بزرگداشت ..... و ..... رواج یافت.

۱۰-- دو نمایش ..... در عصر قاجار در مراسم شادی در روی حوضخانه ها که با تخته آن را می پوشانیدند و یا در برخی قهوه خانه ها اجرا می شد.